

Eğitimin Finansmanındaki Reformların Temel Eğitimde Eşitlik Üzerindeki Etkisi Nedir?

**UNICEF'in bölgesel
araştırmasından çıkan ön
bulgular**

Philippe Testot-Ferry
UNICEF ODA/BDT Bölge Ofisi

Yulia Makarova
UNICEF Danışmanı

ODA/BDT'de Eğitimin Finansmanı Alanında Reformlar

- Demografik geçiş ve yönetişim reformları, eğitimin finansmanına ilişkin sistemlerde verimsizliklerin ve dengesizliklerin azaltılması taleplerini de beraberinde getirmiştir
- Başlıca reformlar: Kişi Başına Finansman ve Okul Ağının Rasyonelleştirilmesi
- Bölgedeki eğitim sistemleri, yoksul ailelere, etnik azınlıklara mensup çocuklarla engelleri olan çocukları dışlamaya devam etmektedir
- Eğitimde eşişsizliklerin giderek arttığı ülkelerden bazıları eğitim finansmanı reformlarını tamamlarken diğerleri bu reformları hazırlama sürecindedir
- Eğitim finansmanı reformlarının temel eğitime erişimde, bu kademeyi tamamlamada ve elde edilen sonuçlarda eşişlik bakımından ne gibi etkileri olduğu konusunda elde pek az kanıt vardır.

Araştırmanın Amaçları ve Metodolojisi

Eğitimin finansmanında kişi başına finansman ve okul ağı rasyonalizasyonu aracılığıyla **etkinlik sağlama talebinin Bulgaristan, G¼rcistan, Lituanya, Moldova, Polonya'da temel eğitime erişim ve alınan sonuçlar bakımından eğitsizlikleri pekiştirip pekiştirmediğinin **değerlendirilmesi****

Eğitim harcamalarında etkinliğin sonuçlar ve s¼reç açısından daha fazla eğitlik getirmesini sağlayacak **dersler çıkarma ve örnek uygulamalar önerme**

- ✓ Ülkelerde nitel veriler toplanması
- ✓ Finansal ve eğitimle ilgili verilerin nicel analizi
- ✓ Mevcut literat¼r ve verilerin masa başı değerlendirmesi

Etkinlik ve Eğitim Bütçeleri Üzerindeki Etki

- Reformlar daha yüksek öğrenci-öğretmen oranları, sınıf büyüklüğü ve enerji tasarrufu açısından **etkinlik** üzerinde, bütçe, altyapı ve personel yönetimi açısından da **okul özerkliği** üzerinde **olumlu etkiler** yaratmıştır
- Ne var ki, etkinlik sayesinde elde edilen **tasarruflar** eğitim sistemine **tam anlamda yeniden yatırılmamıştır**
- İncelenen ülkelerden bazılarında **eğitim harcamalarındaki** artış hızında, GSYH'nin eğitime ayrılan payında ve kişi başına GSYH içinde öğrenci başına harcamada **tedrici azalmalar** meydana gelmiştir

Eşitlik Üzerinde Etki

- **Kişi başına finansman okullar arasındaki eşitsizliği artırmıştır** : küçük okullar finansal olarak dezavantajlı durumdadır

Öğrenci sayısı 200'ün altında okulların çoğu temel ihtiyaçların karşılanmasına yetecek kaynaklara sahip olmadığını bildirmektedir

- Dezavantajlı, özel ihtiyaçları olan ve etnik azınlıklara mensup çocuklar için ihtiyaç duyulan **ek kaynaklar tüm ülkelerde sağlanmamaktadır**

Ana akım okullar, özel ihtiyaçları olan öğrencilerin finansmanında güçlüklerle karşılaşmaktadır; okul yönetimleri ise yüksek maliyetleri nedeniyle onları okullarına kaydetmek istememektedir

- İyi düşünülmüş bir kişi başına formül bile eşitliği sağlama açısından yeterli olmayacaktır : **finansmanın hedef seçilen öğrencilere ulaşması gerekir**

Merkezi bütçelerden okullar için ayrılan ödenekleri kullanan kimi yerel yönetimler aynı formülü uygulama zorunda değildir

Eğitim Kalitesi Üzerinde Etki

- **Okulların toplulaştırılması,** öğrencilere imkanlar ve altyapı açısından daha iyi okullara geçme fırsatları sağlama, daha rekabetçi bir ortam oluşturma, daha vasıflı ve uzmanlaşmış öğretmenler görevlendirme açısından fırsatlar yaratmıştır
- **En büyük yararı sağlayanlar büyük okullar olmuştur:** maliyetlerin büyük bölümü formülle karşılanmaktadır; ek kaynaklar iyileştirmeler, yeni donanım satın alınması ve daha vasıflı öğretmenlerin özendirilmesi için kullanılmaktadır
- **Büyük ve küçük ölçekli okullar üzerindeki eşitsiz etki,** sonuçta, okullar arasındaki **kalite farkının daha da açılmasına yol açabilir**

Okul Terkleri ve Devamsızlık Üzerinde Etki

- Yapılan araştırma, okulların toplulaştırılması sonucunda **okul terk oranlarında artış olması gibi bir durumu teyit etmemektedir**
- **İncelenen ülkelerin hepsinde okul devamlılığı olumsuz etkilenmiştir:** Bunun başlıca nedeni, ulaşım, yolların kalitesi ve hava koşullarıyla ilişkilidir

Ülkelerin çoğunda Devlet bütçesi bir okuldan diğerine aktarılan öğrencilerin ulaşım giderlerini karşılarken, ulaşımındaki onarım ve düzeltmelerle ilgili ek giderler genellikle belediyelerin sorumluluğundadır

- Bazı ülkelerdeki kanıtlar, formülün tasarımı nedeniyle, **okul müdürlerinin devamsızlık ve okul terklerini gizleme ya da az gösterme eğilimine girebileceklerini göstermektedir**

Sonuçlar ve Çıkarılan Dersler

- **Eğitim kalitesinde olumlu gelişmeler sergileyen ülkeler, eğitim alanındaki diğer reformlardan elde edilen kazanımları yeniden eğitime yatırmışlardır;** örneğin, güçlü bir denetim ve izleme sisteminin oluşturulması; müfredatta, öğretmen vasıflarında ve değerlendirme programlarında gerçekleştirilen iyileştirmeler gibi.
- **Kullanılan formüllerdeki tedrici ayarlamalar,** eşitliğe odaklanmak üzere, açıkların kapatılmasına ve yeni ortaya çıkan ihtiyaçların karşılanmasına yardımcı olmuştur.
- **Yerel yönetimler ve okullar** kişi başına finansmanda **temel bir rol oynamaktadır:** kaynakların belirli öğrenci kesimlerine ulaşmasını, devamlılığın gerektiği gibi denetlenip bildirilmesini sağlama açısından **bunların desteklenmesi gerekmektedir.**

Teşekkürler!